

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát
Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-2266/24-E
Sp. zn. ČŠIE-S-366/24-E

Název	Základní škola NaŽivo
Sídlo	572 01 Květná 92
E-mail	zsnazivo@gmail.com
IČO	10 824 693
Identifikátor	691 014 876
Právní forma	školská právnická osoba
Zastupující	Mgr. František Žáček
Zřizovatel	Cestou spolu, z. s.
Místo inspekční činnosti	Květná 92
Inspekční činnost na místě	27. až 29. 1. 2025

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) až c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola NaŽivo (dále „škola“) vykonává od 1. 9. 2021 činnost základní školy a školní družiny. Filosofie vzdělávání školy vychází z principů svobodné a demokratické školy. V základní škole se vzdělávalo společně 16 žáků 1. až 5. ročníku (nejvyšší povolený počet je 20 žáků). Zařazení žáků do tříd je pouze administrativní, žáci si na začátku výuky vybírají z připravených aktivit a účastní se jich v různě vytvořených skupinách. Třem žákům bylo

povoleno individuální vzdělávání. Ve školní matrice nebyli evidováni žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. K docházce do školní družiny bylo zapsáno 16 žáků. Školní stravování žáků je smluvně zajištěno v místní mateřské škole.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Škola uplatňuje alternativní filosofii svobodného a demokratického vzdělávání, založené na autonomii učení každého žáka a na společném rozhodování o školních záležitostech, kdy hlasy dítěte a dospělého mají stejnou váhu. Prioritou v rozvoji školy je stále zejména zlepšení prostorových a personálních podmínek. Pro další vývoj školy je žádoucí realistické posouzení s vytyčením cílového stavu jednotlivých oblastí a kroků vedoucích k jeho dosažení, včetně vymezení odpovědnosti konkrétních pedagogických pracovníků za jejich naplnění. To by také zvýšilo míru ztotožnění se pedagogů se strategií, i za podpory komunikace s rodiči, žáky a zřizovatele. Společenstvím žáků a dospělých se postupně nastavují vnitřní procesy a postupy, které odpovídají principům zvolené vzdělávací alternativy. Činnost školy vychází především ze zpracované základní dokumentace pro základní a zájmové vzdělávání, která je vedena v požadovaném, ale spíše formálním rozsahu. Její konkrétní rozpracování by přispělo k účelnějšímu stanovení pravidel a postupů prakticky uplatňovaných ve výchovně vzdělávacím procesu s respektem k alternativnímu způsobu vzdělávání. Od poslední inspekční činnosti prošly základní dokumenty školy úpravami. V některých však nebyly zachyceny změny v průběhu období mezi inspekčními činnostmi. Operativně byly provedeny nutné úpravy např. ve vnitřním řádu školní družiny a školním vzdělávacím programu pro školní družinu. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání nebyl v souladu s příslušným aktuálně platným rámcovým vzdělávacím programem, což snižuje jeho funkčnost. Průkazné údaje o poskytovaném základním vzdělávání a jeho průběhu v třídních knihách jsou vedeny nejednotně bez patrného propojení na obsah vzdělávání ve školním vzdělávacím programu. Ten je vymezen převážně základními výstupy rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s méně zřejmým zapracováním učiva. Tím je ztížena kontrolní činnost v naplňování školního vzdělávacího programu i hodnocení výsledků vzdělávání.

Oblast personálního zajištění základního i zájmového vzdělávání se stále vyznačuje nestabilitou a nízkou odbornou kvalifikací i pedagogickou praxí učitelů-průvodců (dále „průvodci“), což se odráží v metodické i didaktické úrovni naplňování obou školních vzdělávacích programů. Ředitel prokázal snahu o zajištění pracovních pozic kvalifikovaným pracovníkem. Kolektiv devíti pedagogů působí ve škole převážně externě, mimo hlavní pracovní poměr. Delegování kompetencí v rámci pedagogického sboru není ještě zcela ukotvené. V průběhu inspekční činnosti probíhal proces přípravy na změnu ve vedení školy. Činnost školního poradenského pracoviště byla vymezena mezi ředitelem (školní metodik prevence) a jednou z průvodkyň (výchovný poradce), a to na obecné úrovni. Systém vnitřního přenosu informací je založen na nezbytném každodenním kontaktu průvodců a realizací průběžných i pravidelných pedagogických rad a setkávání. Jejich obsahem jsou provozní, hodnotící i pedagogické záležitosti. Záznamy z nich jsou však zpravidla vedeny velmi stručně bez podrobnějších podkladů o nastavených pravidlech, postupech nebo výsledcích vzdělávání, což ztěžuje jejich následnou kontrolu uplatňování v praxi a jednotný přístup pedagogů. Hospitační činnost v průběhu základního vzdělávání je realizována ředitelem a přináší pedagogům, průvodcům, odpovídající zpětnou vazbu přínosnou pro jejich profesní růst a vedení výuky podle filosofie školy. Příležitostí k dalšímu profesnímu rozvoji je uskutečňování vzájemných hospitací, stanovení pracovníka pro metodickou podporu začínajících a nekvalifikovaných pedagogů.

Další vzdělávání je rozplánováno na základě týmové a osobní dohody. Orientuje se na získávání potřebných zkušeností při návštěvách v jiných školách stejného zaměření včetně stáží v zahraničí, které přinášejí inspiraci pro zkvalitňování výuky a možnost konzultací. Dále bylo obohacováno o témata rozvíjející např. komunikativní dovednosti, o supervize a mentoring, uplatňování formativního hodnocení, expresivních terapií, méně ale na obecná pedagogická témata. Přínosem je pak následné vzájemné sdílení nasbíraných poznatků s částečným přenosem do praktického využití. Četnost a účast na různých formách vzdělávání je ale u jednotlivých pedagogů různá.

Škola stále využívá pronajatých místností bývalé obecní školy v jedné učebně a malé tělocvičně (cvičebně). Pro počet žáků jsou prostory dostačující, vzhledem ke vzdělávacímu konceptu, ale neumožňují plně rozvinout pojetí svobodné a demokratické školy a navýšení počtu žáků. Pro sebeřízené učení je důležitá možnost výběru aktivit podpořených podněcujícím prostředím, což je ve stávající třídě a cvičebně nahrazováno různými koutky či centry, které však ubírají na prostornosti a méně eliminují vzájemné rušení. Na velmi dobré úrovni je vybavení volně přístupnými didaktickými pomůckami, hrami, dětskou literaturou a encyklopediemi. Možnost získávání informací by se žákům rozšířila i pořízením a vhodným využíváním multimediální techniky, která je v současném vybavení minimální. Činnost školní družiny probíhá ve stejných prostorách jako dopolední i odpolední výuka, což snižuje nejen účinnost odpočinkových aktivit, ale i průběh a organizaci odpoledního vzdělávání. V případě příznivého počasí je však vhodně využíváno přírodní prostředí školní zahrady či blízkého okolí školy. Přetrvávajícím nedostatkem je chybějící zázemí pro pedagogu, jejich přípravu, odpočinek.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Do učebního plánu jsou zařazeny vyučovací předměty vytvořené z jednotlivých vzdělávacích oborů i vyučovací předměty, které integrují více vzdělávacích oblastí, což odpovídá vzdělávací filosofii školy. Na realizaci výuky se aktivně podílejí žáci pod vedením průvodců. Při každodenním ranním kruhu je společně komunikován konkrétní průběh výuky, žáci jsou vedeni k aktivnímu naslouchání, ke kladení otázek a vyjadřování svých pocitů.

Přístup průvodců vytvářel bezpečné učební prostředí s pozitivním dopadem na sociální učení a vzájemné vztahy. Zhlédnuté aktivity měly různou metodickou i didaktickou úroveň, a to v závislosti na odborné kvalifikovanosti přítomných průvodců. V některých aktivitách byly uplatněny efektivní metody a formy výuky, které podněcovaly žáky ke spolupráci a zohledňovaly učební autonomii žáka. Většina žáků dávala najevo, že je realizované aktivity zajímavé, což se projevilo v příjemné atmosféře ve vyučovacím procesu. Žáci mohli volně přecházet do jednotlivých aktivit, měnit pracovní místo podle svých potřeb. Ojedinele se zapojovali nerovnoměrně nebo vyjadřovali nezájem, někteří ztráceli rychle pozornost. Didaktické plánování aktivit, bylo však někdy méně diferenciované pro rozvoj vědomostí a dovedností jednotlivých žáků i ve vztahu k jejich věku, což se projevilo také v problematictějším stanovení obsahu vzdělávání a náročnosti vzdělávacích cílů. Průvodci vhodně podporovali osvojení učiva názornými materiály, encyklopediemi a hrami, s nimiž žáci se zájmem pracovali. Často docházelo k účelnému propojování mezipředmětových vztahů a účinné motivaci. Dostatečný prostor byl věnován výtvarným, hudebním i pohybovým činnostem. Přínosným doplněním výuky je nabývání znalostí, dovedností a zkušeností žáků prostřednictvím projektů, badatelských pokusů i situačního učení, na kterých se učí řešit reálné situace a problémy.

Žáci měli možnost vyjadřovat se k učivu, dostávali otázky, které podporovaly kritické myšlení, měli možnost diskutovat mezi sebou. Komunikace byla přátelská, vzájemně naslouchající a respektující. Během výuky se žákům zpravidla dostávalo průběžné hodnotící zpětné vazby. V rámci hodnotícího kruhu v závěru výuky byli někteří žáci podněcováni k rozvoji vrstevnického hodnocení i sebehodnocení. To je dále rozvíjeno při individuálních hodnotících aktivitách společně s určeným průvodcem s příhodnou vizuální podporou mapující učební pokrok žáka. Automatizace a transparentnost nastavených pravidel přispívaly k osobnostně sociálnímu rozvoji žáků. Žáci se chovali slušně, vstřícně spolu komunikovali, nedocházelo ke konfliktním situacím. Průvodci jim byli svým respektujícím přístupem pozitivním vzorem.

Činnost školní družiny je zdařile provázána s dopolední výukou (včetně personálního zajištění) a obsahem základního vzdělávání. Realizované aktivity efektivně podporovaly další individuální rozvoj žáků. V průběhu zájmového vzdělávání byl kladen důraz na vlastní volbu činností podle momentálních zájmů žáků a podporu vzájemných pozitivních vztahů. Komunikace pedagogů s žáky byla partnerská, podporovala jejich prosociální chování a zohledňovala i jejich sociální, emoční a fyzické potřeby.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Systém sledování průběžné míry znalostí a dovedností žáků se teprve nastavuje a vyvíjí. Úroveň získaných vědomostí a dovedností průvodci průběžně monitorují prostřednictvím pedagogického pozorování, získané informace o osvojeném učivu promítají do map učebního pokroku jednotlivých žáků. Zpětnou vazbu o výsledcích vzdělávání žáků získávají průvodci zejména přímo při výukových aktivitách, dále z vypracovaných úkolů v pracovních sešitech, pracovních listech, z podkladů k formativnímu hodnocení a dalších výstupech, které si žáci zakládají do portfolií nebo je prezentují v prostorách školy. Využití portfolií pro konkrétní rozvoj osobnosti žáka a individualizaci vzdělávací nabídky je na různé úrovni. V důsledku dosud ještě neúplně rozvinuté studijní autonomie žáků některá z portfolií neobsahují dostatečné podklady pro hodnocení ve všech vzdělávacích oblastech. Příležitostí je vedení podrobnějších informací o zvládnutých dovednostech jednotlivých žáků pro objektivní a pedagogicky zdůvodněné hodnocení a rovněž pro zjištění naplnění školního vzdělávacího programu. Dalším zdrojem informací o dosažené úrovni výsledků vzdělávání jsou individuální pohovory průvodců se žáky. Důraz je kladen na podporu učební autonomie žáků a vnitřní motivace v bezpečném vzdělávacím prostředí s využitím neformálního hodnocení metodou nenásilné komunikace rozvíjející pozitivní vztahy mezi průvodci a žáky i mezi žáky navzájem.

Při hodnocení za poslední uzavřený školní rok bylo upřednostňováno slovní hodnocení, jehož hodnotící úroveň byla odlišná, jeho forma rovněž nebyla jednotná. Žáci byli hodnoceni zejména ve vztahu k úrovni splnění očekávaných výstupů nebo osvojeného učiva s dílčím nástínem dalšího vývoje a doporučení pro vzdělávání žáka. Celkově není systém hodnocení výsledků vzdělávání ještě propracovaný, jsou brány v úvahu i další formy hodnocení. Externí či interní nástroje pro zjišťování výsledků vzdělávání žáků (testové zkoušení, zapojování žáků do soutěží) škola zatím nevyužívá.

Pozitivem je, že škola není nucena řešit vysoké absence či neomluvené hodiny, výchovná opatření dosud žádná neuložila. Převážná většina žáků prospěla s vyznamenáním, jeden žák neprospěl. S výsledky vzdělávání žáků jsou zákonní zástupci seznamováni na společných schůzkách (triádách) nebo mohou dle potřeby využívat individuální pohovory s průvodci. Zákonní zástupci jsou motivováni k vytváření školní komunity, jsou s nimi konzultovány vize a směřování školy. Ke zpětné vazbě od zákonných zástupců jsou využívány také

dotazníky spokojenosti. Žáci se spolupodílejí na chodu školy v rámci týdenních sněmů, při nichž mají také možnost diskutovat a navrhopvat změny v již nastavených pravidlech.

Škola usiluje o vytváření příznivých vztahů mezi všemi účastníky vzdělávání. Charakter školy, malý počet žáků v třídním kolektivu vytvářejí vhodné podmínky pro vzdělávání žáků s různými zájmy. Důvěryhodné a bezpečné prostředí pro vzdělávání posiluje pozitivní vazby v třídním kolektivu. Tematika prevence rizikového chování je přirozeně začleňována do vyučovacího procesu. Škole se daří zachycovat ojedinělé projevy rizikového chování a aktivně je řeší. Na formování žákovského kolektivu a utváření postojů žáků mají pozitivní vliv zařazované ranní a hodnoticí kruhy. Zdravý životní styl je podporován různými formami, např. možností relaxace podle potřeb žáka či dostatkem pohybu na čerstvém vzduchu.

Rozvoj sociálních kompetencí probíhal napříč vzdělávacím procesem. Naplňování občanských a pracovních kompetencí probíhá mimo jiné v rámci různých projektů a akcí organizovaných školou i v rámci obce. Školním rokem prolínají aktivity a projekty vhodné naplňující zvolenou formu vzdělávání.

Závěry

Vývoj školy

- Mírné zvýšení celkového počtu žáků,
- uskutečňování základního vzdělávání v 1. až 5. ročníku,
- širší náplň dalšího vzdělávání pedagogů,
- přetrvávající nestabilita a nízká odborná kvalifikace pedagogů.

Silné stránky

- Klidná atmosféra školy přispívající k formování prosociálního chování žáků, (6.3)
- důraz na osvojování občanských kompetencí prostřednictvím demokratických principů uplatňovaných při výuce. (4.4)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Méně systematické plánování činnosti školy a rozdělení kompetencí za dané oblasti, (1.1)
- málo efektivní kontrolní a hodnoticí mechanismy ve zpracování dokumentace školy, (1.2)
- nižší efektivita konstruktivní komunikace mezi pedagogy zkvalitňující průběh vzdělávání, (1.3)
- limitující prostorové podmínky pro realizaci zvolené formy vzdělávání v úplném rozsahu základního vzdělávání, (2.4)
- nízká odborná kvalifikovanost, nestabilita personálního obsazení, (3.1)
- nerovnoměrná účast pedagogů na různých formách dalšího vzdělávání, (3.5)
- méně diferencovaná a didakticky plánovaná nabídka aktivit pro žáky v průběhu výuky, která úplně neumožňuje jejich svobodný výběr a individuální rozvoj na základě výsledků pedagogické diagnostiky o jejich učebním pokroku, (4.3)

- méně účelné uplatňování metod a forem výuky rozvíjejících učební potenciál žáků, kritické myšlení a dovednost spolupráce, (4.2)
- nesystematická realizace hodnocení výsledků vzdělávání. (5.1)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Revidovat a konkrétněji propracovat školní strategické dokumenty a systematicky, koncepčně plánovat a hodnotit procesy ve vztahu k reálnému uskutečňování zvolené alternativní formy vzdělávání,
- stabilizovat personální obsazení školy kvalifikovanými pedagogy,
- aktivněji a vyváženěji se účastnit dalšího vzdělávání se zaměřením na metodickou a didaktickou stránku výchovně vzdělávacího procesu a řízení školy, včetně návaznosti na výsledky hospitační činnosti,
- zvýšit účinnost monitorování a vyhodnocování přijatých opatření ke zkvalitnění vzdělávání a profesního růstu pedagogů včetně jejich metodického vedení,
- k profesnímu rozvoji využívat vzájemné hospitace,
- komunikovat konstruktivně a cíleně spolupracovat na přípravě průběhu výuky,
- realizovat průběh výuky více diferencovaně ve vztahu k individuálním potřebám žáků a školnímu vzdělávacímu programu,
- soustavně a cíleně sledovat a vyhodnocovat vzdělávací pokroky jednotlivých žáků a z nich vycházet při plánování a realizaci výuky,
- více využívat formy a metody výuky podporující spolupráci i samostatnost, zvědavost a vlastní aktivitu žáků,
- systematicky plánovat a uskutečňovat činnost školního poradenského pracoviště.

Pro účely zvýšení dotací právnická osoba vykonávající činnost školy dosahuje výsledků hodnocení požadovaných dle § 5 odst. 3 písm. b) zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina školské právnické osoby platná od 1. 1. 2021
2. Rozhodnutí MŠMT o zápisu do rejstříku školských právnických osob, čj. MŠMT-10802/2021-3, ze dne 5. 5. 2021
3. Rozhodnutí KrÚ Pardubického kraje o zápisu do rejstříku škol a školských zařízení, čj. KrÚ 43288/2021, ze dne 31. 5. 2021
4. Rozhodnutí MŠMT o zápisu do rejstříku škol a školských zařízení, čj. MŠMT-4185/2021-9, ze dne 23. 8. 2021
5. Jmenovací dekret ředitele školské právnické osoby platný od 15. 3. 2022
6. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Základní škola NaŽivo, platný od 1. 9. 2022
7. Školní vzdělávací program pro školní družinu, platný od 1. 9. 2022
8. Školní řád, s účinností od 1. 9. 2024
9. Vnitřní řád školní družiny, platný od 1. 9. 2024
10. Provozní řád, s účinností od 1. 9. 2024
11. Rozvrh hodin, školní rok 2024/2025
12. Třídní kniha a přehled výchovně vzdělávací práce, školní rok 2024/2025
13. Záznamy z jednání pedagogické rady, školní roky 2023/2024 a 2024/2025
14. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2023/2024
15. Školní evidence žáků (matrika)-výběr, školní rok 2024/2025
16. Minimální preventivní program, s účinností od 18. 9. 2024
17. Program poradenských služeb ve škole, s účinností od 31. 8. 2024
18. Dokumentace k zajištění BOZ, platná ve školním roce 2024/2025
19. Personální dokumentace zaměstnanců školy, školní rok 2024/2025
20. Plán dalšího vzdělávání, školní rok 2024/2025

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Petra Chaloupková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Erik Landeckí, školní inspektor

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

3. 3. 2025